

phans, men at den derimod i andre Retninger burde staae som ecclesia pressa, d. v. s. at den i Psalmefangen stod saaledes, at man ikke kunde nægte den var feirrig, men at den i enhver anden Retning, altsaa upaatvivlelig ogsaa, naar Talen er om saadanne politiske Valg, maatte og burde høre til ecclesia pressa, den undertrykte Kirke. Upaatvivlelig var den ærede Forslagsstiller (Kroggh) tilstede i hiint store Møde af Geistlige, og han har maaskee dengang ligesaa stærkt bifaldet disse Ord af den ærede Rigsdagsmand for Maribo. Amts 4de Valgfreds, som han (Kroggh) nu har hørt sine Ord bifaldes af ham (Monrad); men jeg troer, at det første Bifald, nemlig Bifaldet til Forskjellen imellem ecclesia triumphans og ecclesia pressa, vil være langt mere begrundet end det „Hør“, vi forleden hørte til hans sidste Tale. Dernæst advarede den samme ærede Forslagsstiller meget imod den Betragtning, som hos forskellige Talere havde gjort sig gjældende, at dette Lovforslag vilde tjene til at ubvide Geistlighedens Magt, vilde fremkalde et Kirkerementale eller noget lignende. Han advarede imod denne Betragtning, og jeg tilstaaer, efter min Opfattelse, med fuld Ret. Jeg har ikke gjort mig skyldig, det jeg veed, i at betragte det foreliggende Lovforslag som farligt i den Retning, at det skulde fremkalde et Kirkerementale; jeg troer tværtimod, at et saadant Kirkeraad vilde frem for alt andet være til ubodelig Skade for Geistlighedens eget sande Gavn og Anseelse. Jeg troer, at ethvert Kirkeraad vil være og vil blive dette saalænge, til vi have de Kirken vedrørende verdslige Sager saaledes ordnede, at ikke Geistligheden fristes til enten ifølge sin egen Indskydelse eller ifølge de Angreb, som udenfra skee paa den, at holde mere, end der for dens egen Agtelses og Anseelses Skyld sømmer sig, paa de verdslige Goder, om hvilke det glædede mig i høi Grad at høre den ærede Forslagsstiller erklære, at det var langt fra, at det var disse verdslige eller materielle Goder, der i selve Lovudkastet meest havde hans Interesse og Understøttelse; man maatte for hans Deel gjerne tage det Verdslige bort og behandle det udenfor Kirkeeraadet. Ja, det glæder mig, at jeg ikke har misforstaaet den ærede Forslagsstiller, men at hans

gentagne Nik siger mig, at jeg har forstaaet ham ret. Jeg var ogsaa overbevist derom, men jeg tilføjer som min Overbeviisning, at sjørend denne Udsøndring er skeet, vil et Kirkeraad, et saadant som det paatænkte, være farligt i mange Henseender, men være allerfarligst for Geistlighedens egen Agtelse og Anseelse, og altsaa for hvad den bør og vistnok ogsaa vil ansee for sin rette Magt og Betydning. Da Talen før var om, hvilken theologisk Anskuelse der vilde blive stærkt eller mindre stærkt repræsenteret i et saadant valgt Kirkeraad, glemte jeg at tilføje, at det var mig saavidt ligegyldigt, hvilken kirkelig Anskuelse der blev stærkest repræsenteret; men at, hvad der ikke vilde være mig ligegyldigt, det var, dersom Anskuelserne bleve saaledes repræsenterede i Kirkeeraadet, at den ene Anskuelse — det være hvilkensomhelst, ja, jeg betænker mig ikke paa at sige, om det ogsaa var min egen Anskuelse — der blev stærkest repræsenteret —; thi saa vilde jeg være bange derfor, og det vilde gjøre mig ondt, fordi andre Anskuelser, som ikke vare saa stærkt eller ikke tilstrækkeligt stærkt repræsenterede, vilde staae fare for at tabe deres Ret. Man beroliger mig derfor ikke med Hensyn til Kirkeeraadet, om man endogsaa, hvis det lod sig gjøre, med mathematisk Visshed godtgjorde mig, at min egen Anskuelse ikke vilde være den, der kom til at lide Uret, men snarere den, der kom til at gjøre Uret; tværtimod det vilde endnu mere forurolige mig.

Jeg skal dernæst et Dieblit gaae over til det, som den samme ærede Rigsdagsmand omtalte, ikke for i det Hele at fordybe mig i denne Institutions Væsen og Værd, men for det Første for kort og godt at aflægge — i Modsætning til den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgfreds (S. A. Hansen) og den ærede Forslagsstiller — den ærede Cultusminister min Tak for Menighedstraadernes Indførelse. Hvad der angaaende disse Menighedsraad blev fremsført af den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgfreds (S. A. Hansen) er, hvis jeg skønner ret, saa fuldstændigt besvaret og gjendrevet af den ærede Cultusminister, at det nu maa ansees